

महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत
मंजूर मलनिस्सारण प्रकल्पांची अंमलबजावणी दोन
टप्प्यांमध्ये करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: नगरो-२०१८/प्र.क्र. ५१०/नवि-३३
मंत्रालय, मुंबई
दिनांक : ३१ डिसेंबर, २०१८

संदर्भ :-

शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्रमांक: संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र. २५९/नवि-३३,
दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१७

प्रस्तावना :-

राज्यातील नागरी स्थानिक संस्थामार्फत विविध योजनांतून राबविण्यात आलेल्या मलनिस्सारण प्रकल्पांमध्ये मलनिस्सारण केंद्राची (STP) जागा ताब्यात नसणे, मलनिस्सारण केंद्राचे (STP) काम पूर्ण न करता संकलन व्यवस्थेची कामे आधी पूर्ण करणे, या बाबी निर्दर्शनास आल्या होत्या. याचे पर्यावरण प्रकल्पांची कामे रेंगाळणे, प्रकल्पाच्या भांडवली खर्चातून अपेक्षित फलनिष्पत्ती साध्य न होण्यामध्ये झाले. तसेच मलनिस्सारण प्रकल्पासाठी येणारा खर्च हा पाणीपुरवठा योजनेपेक्षा तुलनात्मकरित्या जास्त असलेने व उपरोक्त प्रमाणे अडचणी आल्यास यामध्ये शासनाचा पैसा मोठ्या प्रमाणात अडकून पडतो आणि अपेक्षित फलनिष्पत्ती सुध्दा साध्य होत नाही.

राज्यातील वाढते नागरीकरण विचारात घेता तसेच पर्यावरणाच्या दृष्टीने, राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज संस्थाकडून मलनिस्सारण प्रकल्पांची होत असलेली तीव्र मागणी, त्याप्रमाणात शासनाकडे असलेल्या निधीच्या मर्यादा विचारात घेता, सदर प्रकल्पांना मान्यता देताना उपलब्ध निधीच्या मर्यादेत मलनिस्सारण योजनेतून अपेक्षित फलनिष्पत्ती साध्य होण्याच्या अनुषंगाने ठोस स्वरूपात निर्णय घेणे आवश्यक होते. त्याअनुषंगाने राज्य शासनाचे सांडपाणी प्रक्रिया पुनर्चक्रीकरण व पुनर्वापर घोरण संदर्भाकृत दिनांक ३०.११.२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आले होते. सदर घोरणानुसार मलनिस्सारण प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीबाबतची टप्पेनिहाय कार्यपद्धती विहित करण्यात आली आहे. त्या घोरणास अनुसरून महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत मंजूर मलनिस्सारण प्रकल्पांची अंमलबजावणी दोन टप्प्यांमध्ये करणेबाबत निर्णय घेण्याची बाब राज्य शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

प्रस्तावनेत नमूद वस्तुस्थिती विचारात घेऊन महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत मंजूर करण्यात येणाऱ्या मलनिस्सारण प्रकल्पांची अंमलबजावणी दोन टप्प्यांमध्ये करणेबाबत शासनामार्फत खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे.

- १) महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत संबंधित शहराच्या मलनिस्सारण प्रकल्पाच्या संपूर्ण योजनेस तत्वतः मान्यता देण्यात यावी.
- २) तथापि मलनिस्सारण प्रकल्पांची अंमलबजावणी ही मा.राज्य मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेने संदर्भाकित शासन निर्णय दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१७ अन्वये विहित केलेल्या राज्य शासनाच्या सांडपाणी प्रक्रिया पुनर्चक्रीकरण व पुनर्वापर धोरणानुसार दोन टप्प्यांमध्ये करण्यात यावी.
- ३) **प्रथम टप्प्यामध्ये :-** शहरांतील संपूर्ण मलप्रक्रिया क्षमता (१०० % Treatment capacity), शहराच्या विविध प्रभागापैकी अधिक नागरीकरण झालेल्या प्रभागातील मलसंकलन व्यवस्था व उर्वरीत प्रभागासाठी नालाबांध (Nala Interception) व्यवस्था निर्माण करावी. यामुळे, शहरात निर्माण होणाऱ्या १००% सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्याची क्षमता निर्माण केली जाईल. यानुसार टप्पा-१ ला सध्या प्रशासकीय मान्यता देण्यात यावी.
- ४) **दुसऱ्या टप्प्यामध्ये:-** टप्पा-१ ची कामे पूर्ण झाल्यानंतर व संपूर्ण मलप्रक्रिया केंद्रे कार्यान्वित झाल्यानंतर संबंधित शहरातील उर्वरीत झोनच्या मलवाहिन्यांची व्यवस्था निर्माण करून ती प्रथम टप्प्यामध्ये निर्माण केलेल्या मलप्रक्रिया व्यवस्थेस जोडण्याची कामे हाती घेण्यात यावीत. अशा कामांना त्यावर्षीच्या दरसूचीवर टप्पा-२ म्हणून शासनाची मान्यता देण्यात यावी.
- ५) पहिला व दुसरा टप्पा पूर्ण झाल्यानंतर, शहरातील १०० टक्के सांडपाण्यावर प्रक्रिया होत असलेबाबत आवश्यक समन्वय साधून याबाबतची खातरजमा करण्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणेची राहील.
- ६) महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत गठित राज्य स्तरीय प्रकल्प मान्यता समितीने सदर धोरणानुसार शिफारस केलेल्या सासवड, राजगुरुनगर, तासगांव, गंगापूर व वैजापूर या शहरांच्या मलनिस्सारण प्रकल्पांच्या वरील विहित संकल्पनेनुसार शासनाने मान्यता दिली आहे.
- ७) महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत भविष्यातील मलनिस्सारण प्रकल्प राबविताना याच धोरणानुसार प्रकल्पांना मान्यता देण्यात येईल. सबूब, संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या मलनिस्सारण प्रकल्पाचे सविस्तर प्रकल्प अहवाल (DPR) तयार करताना उपरोक्त संकल्पना विचारात घेऊनच तयार करावेत.

c) तसेच, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाने देखील महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत सादर होणाऱ्या मलनिस्सारण प्रकल्पांना तांत्रिक मान्यता देताना या शासन निर्णयान्वये विहित केलेली कार्यपद्धती विचारात घेऊनच तांत्रिक मान्यता द्यावी.

०२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८१२३१४४५१६५६२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(पां.जो.जाधव)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री महोदय यांचे प्रधान सचिव,मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई.
४. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय,वरळी,मुंबई.
५. विभागीय आयुक्त (सर्व)
६. जिल्हाधिकारी (सर्व)
७. मुख्य अभियंता, मध्यवर्ती संकल्पचित्र व संनियंत्रण कक्ष कोपरी, ठाणे (पूर्व)
८. मुख्य अभियंता महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (सर्व)
९. आयुक्त, ड वर्ग महानगरपालिका
१०. मुख्याधिकारी, सर्व नगरपरिषदा/नगरपंचायती
११. निवड नस्ती (नवि-३३)